

[Kritika pojetí etiky a morálního jazyka u Annemarie Pieperové]

88-256

Annemarie Pieperová (1905-1989) vcelku akceptovatelně přechází na ten význam názvů „etika“ a „etický“, který je vyhrazen pro filosofii (filosofickou vědu, jak říká, tj. filosofickou disciplínu) o morálním/mravním jednání lidí (s. 20). Cituje pak Günthera Patziga (*Ethik ohne Metaphysik*), který rezervuje výraz „etika“ pro filosofické zkoumání problémového okruhu „morálky“ (přičemž Patzig považuje termín morálka za významově ekvivalentní termínu etika, což jen ještě víc problematizuje jeho shora uvedený výměr). V dalším je citován Norbert Hoerster, *Texte zur Ethik*, kde výraz etika je považován za významově shodný s výrazem „morální filosofie“. A pak přechází Pieperová k jinému tématu, totiž k jazyku morálky resp. k morálnímu jazyku (Sprache), a dopouští se následujícího poklesku: Jazyk morálky zahrnuje běžné mluvení (das umgangssprachliche Reden) o jednání (činech), pokud jsou podrobovány kritickému posuzování. Naproti tomu jazyk etiky nebo morální filosofie je reflektující povídání (Sprechen) o morálním jazyce. – Chyb je tu hned víc. Především zůstává nejasné, co máme rozumět pod reflektujícím povídáním (reflektierendes Sprechen): když jazyk mluví (a můžeme vůbec říci, že jazyk mluví?) o jazyku, je to dokladem provedené reflexe, ale příslušná reflexe není prováděna samotným jazykem, nýbrž v jazyce nachází pouze své vyslovení, vyjádření. Proto samo povídání (Reden) je zase jen slovním vyjádřením reflexe, nikoliv reflexí prováděnou samotným povídáním. Reflexe je zajisté artikulována v jazyce a pomocí jazyka, ale daleko víc je závislá na řeči (jako elementu, LOGU). Nejhrubější chybou je ovšem redukce resp. misinterpretace jazyka etiky, jako by se legitimně mohl vztahovat pouze k morálnímu jazyku, a tedy nikoliv k morálce, k mravnosti samé.

20. II. 88